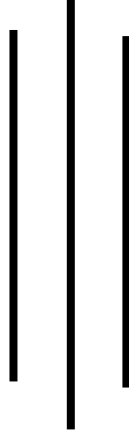

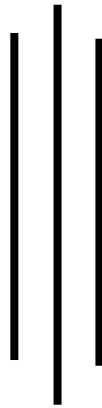
“समृद्ध नगर: खुशी नगरबासी ”

सातौँ नगरसभामा नगर प्रमुख श्री पदम बडुवालद्वारा
पेश भएको नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०७७ / ०७८ को
वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

बडीमालिका नगरपालिका
मार्तडी, बाजुरा
सुदूरपश्चिम प्रदेश नेपाल

बडीमालिका नगरपालिकाको सातौं नगर सभामा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
नीति तथा कार्यक्रम

“ समृद्ध नगर - खुशी नगरबासी”

सभाका अध्यक्ष महोदय,
नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

१. नोवेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को महामारीबाट सम्पूर्ण विश्व, हाम्रो देश नेपाल, बाजुरा जिल्ला र यस नगर समेत प्रभावित भइरहेको यस चुनौतीपूर्ण एवं असहज परिस्थितिकाबीच आज म यस नगरपालिकाको सातौं नगरसभामा यहाँहरु समक्ष आगामी आ.व. २०७७/०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न गइरहेको छु। सर्वप्रथम यस महामारीबाट ज्यान गुमाउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावप्रती भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु, संक्रमित सबैको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न चाहन्छु, साथै यस महामारीसँग जुध्न माता बडीमालिकाले हामी सबैलाई शक्ति प्रदान गरुन भन्ने कामना गर्न चाहन्छु ।
२. कोभिड-१९ महामारीको सम्भाव्य संक्रमणको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको कार्यमा साथ सहयोग, सहकार्य र समन्वय गर्नुहुने संघीय तथा प्रदेश सरकार, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधीहरु, राजनैतिक दल, नीजि क्षेत्र, सामाजिक संघसंस्था, विकास साझेदार, सुरक्षा निकायहरु, पत्रकार, नागरिक समाज, सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी लगायत कर्मचारी वर्गमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु र आगामी दिनहरुमा समेत यस्तै साथ, सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु ।
३. यसै सन्दर्भमा, यस नगरपालिकाबाट मार्तडी प्रवेशद्वारा जिल्ला कारागार नजिकै हेल्थ हेल्प डेस्क स्थापना गरी यात्रुहरुको सामान्य स्वास्थ्य जाँच

र स्वास्थ्य परामर्श उपलब्ध गराइएको, विभिन्न सञ्चार माध्यम मार्फत जनचेतनामूलक सूचना तथा सन्देशहरू प्रकाशन/ प्रशारण गरिएको, बन्दाबन्दीको कारण रोजगारी गुमाएका एवं अति विपन्न, बेसहारा २२८३ घरपरिवार/नागरिकहरूलाई राहत वितरण गरिएको छ। त्यसैगरी जिल्ला बाहिर रहनुभएका व्यक्तिहरूलाई रु २५००/- दरले नगद राहत वितरण गरिएको छ । जिल्ला बाहिरबाट आएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित राख्नका लागि ९ वटा स्थानहरूमा क्वारेन्टाइनहरू निर्माण गरी ७८५ जना बसेका (२०८ महिला ५७७ पुरुष), चिन्ह र लक्षण देखिएका पिसिआर पोजेटिभ विरामीहरूलाई उपचार गर्न १६ (सोह) बेड क्षमताको आइसोलेशन कक्ष निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने तयारी गरिएको छ। जम्मा ४५५ जनाको आर.डि.टी. जाँच गरिएको जसमा ११० जनाको पोजेटीभ देखिएको, जम्मा १५९ को पि.सि.आर. गरिएको जसमा ३५ जना पोजेटीभ ५१ जना नेगेटिभ र ७३ जनाको रिपोर्ट आउन बाँकी रहेको छ । आरडिटी पोजेटिभ व्यक्तिहरूको पिसिआर जाँच गर्नका लागि प्रयास भिटिएम उपलब्ध हुनसकेकोले नगरपालिका आफैले १२० थान भिटिएम खरिद गरी जाँच गर्ने प्रवन्ध मिलाइएको छ। हालसम्म २०८ जना क्वारेन्टाइनमा रहेका छन्।

४. नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, बहुलवादमा आधारित लोकतन्त्र, मानव अधिकार, जनताको जनजीविकासँग जोडिएका विभिन्न समयखण्डमा भएका आन्दोलनहरूमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रती भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूप्रति उच्च सम्मानका साथ सहानुभुती प्रकट गर्दछु। ती समस्त आन्दोलनहरूको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरूको योगदानलाई यहाँ पुनःस्मरण गर्दै उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु।

५. नेपालको गुमेको भूमी नक्सामा समावेश गरी सर्वसम्मतीबाट संविधान संशोधन गरी मातृभूमीको माटो संरक्षणमा राष्ट्रिय एकता कायम भएको गौरवपूर्ण अवसरमा नेपाल सरकार, संघीय संसद लगायत सबै नेपालीगणमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहान्छौं ।
६. नेपालको संविधानले व्यवस्था गरे बमोजिम तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न भई मुलुकमा संघीय शासन प्रणाली कार्यान्वयन भइरहेको वर्तमान सन्दर्भमा यस नगरपालिका आर्थिक, सामाजिक विकास, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, कृषि, जलस्रोत, पर्यटनको विकास र सुशासन प्रवर्द्धनको दिशामा अघि बढीरहेको छ । उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन गरी नगरको समग्र विकास र समृद्धी मार्फत "समृद्ध नगर- खुसी नगरवासी" को हाम्रो लक्ष्य पुरा गर्ने दिशामा अग्रसर छौं ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व. २०७६/०७७ मा यस नगरपालिकामा सञ्चालित विकास योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनबाट हाँसिल गरेका मुख्य मुख्य उपलब्धीहरूलाई संक्षेपमा यस गरिमामय सभामा राख्न चाहान्छु ।

- क) नगरपालिकाको आफ्नो प्रशासकीय भवन निर्माणको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । निर्माण कार्य सम्पन्न भए पश्चात नगरपालिकाका सम्पूर्ण विषयगत शाखाहरूको काम एकै स्थानबाट सञ्चालन हुनेछन्, यसले सेवा प्रवाहमा सहजता र प्रभावकारिता आउने छ ।
- ख) नगरपालिकाको केन्द्र, जिल्ला सदरमुकाम मार्तडीको मुहार फेर्ने मुख्य सडक निर्माण कार्य उत्साहजनक रूपमा सम्पन्न भएको छ भने शाखा सडकहरूको निर्माण तीव्र रूपमा अघि बढीरहेको छ । खासगरी मोहक होटलदेखि वन कार्यालयसम्म, वन कार्यालयदेखि जिल्ला अस्पताल प्रवेशद्वारसम्म, गौडाडिलदेखि खुलामञ्चसम्मको सडक आर.सि.सि. ढलान

गरिएको छ। त्यसै गरी गैरिबजारदेखि डि.आर.मोष्ट होटलसम्मको सडक संघीय सरकारबाट निर्माण सम्पन्न भएको छ भने सबै गरी ६५० मिटर आर.सि.सि. गर्ने काम सम्पन्न गरिएको छ। डि.आर. मोष्ट होटलदेखि नयाँबसपार्कसम्मको सडक निर्माण कार्यको ठेक्का स्वीकृत भइ निर्माण कार्य सुरु भएको छ। यी महत्वपूर्ण सडकहरूको निर्माणले सदरमुकाम मार्तडी बजारको स्वरूप फेरिएको छ।

ग) चालु आ.व.मा निर्माण गरिएका १० वटा सडक योजना मार्फत ११ किलोमिटर सडकको ट्रयाक खोल्ने काम सम्पन्न भएको छ। गत विगतका वर्षहरूमा निर्माण गरिएका सडकहरूको मर्मत सम्भार गरी नियमित यातायात सञ्चालन गरिएको छ। सडक पहुँच पुग्न बाँकी रहेका वडा नं ५ र ६ का वडा केन्द्रसम्म सडक पुऱ्याउने दिशामा अग्रसर भएका छौं।

घ) प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा मार्तडी - फुल चढाउना र मार्तडी - बुढाकोर्ध पर्यटकीय सडकको ट्रयाक खोल्ने काम उत्साहजनक रूपमा अगाडी बढेको छ। नगरपालिका र प्रदेश सरकारको लगानीमा कालाजग्रा क्षेत्रमा पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिएका छौं।

ङ) द्वारीगाड र लवाकोट झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि सामग्री आपूर्तिकर्तासँग ठेक्का सम्झौता भई निर्माण प्रकृया अघि बढीरहेको छ।

च) सिँचाइ तर्फ नगरका विभिन्न वडामा गरी करिब १७०० मिटर नहर/कुलो निर्माणको काम सम्पन्न भएको छ।

छ) खानेपानी तर्फ १४ वटा सामुदायिक धारा, ७५ वटा एक घर एक धारा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। बाँकी घरधुरीमा यूनिसेफ नेपालको सहकार्यमा एक घर एक धारा निर्माण अभियान तिब्र रूपमा सञ्चालन भइरहेको छ।

ज) विगतका वर्षहरूमा खानेपानीको निकै समस्या रहेको वडा नं १ को सल्लेना र २ को माझिगाउँमा ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना

(RVWRMP)को सहकार्यमा ५४ धारा सहित खानेपानी योजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न हुने क्रममा रहेको छ। यस खानेपानी योजनाको निर्माण सम्पन्न भए पश्चात उक्त गाउँहरूको खानेपानीको समस्या समाधान हुनेछ।

झ)चालु आ.व. मा बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत सुनौलो हजार दिनका आमाहरूका लागि ७५० गोटा उन्नत जातका कुखुरामा चल्ला १/१ थान हजारी र १/१ थान गार्डेन पाइप वितरण गरिएको छ । यसबाट १५० (एक सय पचास) घरपरिवार लाभान्वित भएका छन्। त्यसैले २५१३ वटा पशु चैपायाहरूको मेडिकल उपचार, ६३ वटाको माइनर सर्जिकल, ४७ वटाको गाइनोकोनिकल उपचार र ८६ वटा पशु वन्ध्याकरण गरिएको छ ।

ञ)नगरपालिका ६ वटा वडाहरूमा ७५ प्रतिशत अनुदानमा एक वटा एक हाइटेक पोलिहाउस निर्माणको लागि कृषक समूहसँग सम्झौता भई निर्माण प्रक्रिया अगाडी बढेको छ। सबै वडाहरूमा गरी १६ क्वीन्टल उन्नत मकैको विउ वितरण गरिएको छ। नौ वटै वडाहरूमा माटो परिक्षणको काम सम्पन्न भएको छ। त्यसैगरी साना सिचाई कार्यक्रम अर्थात कृषक समूहहरूसँग सम्झौता भई काम सुरु भएको छ ।

ट) सामुदायिक विद्यालयको भवन निर्माण तर्फ बालमन्दिर आधारभुत विद्यालय मार्तडी, चोयाकोट मा.वि. रजाली, नेपाल राष्ट्रीय मा.वि. जडाङ्गा र लक्ष्मी मा.वि. जिल्लिको विद्यालय भवन निर्माणका लागि ठेक्का सम्झौता भई निर्माण कार्य भइरहेको छ भने वि.पि. स्मृती सामुदायिक भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न हुने चरणमा रहेको छ।

ठ)चालु आ.व. मा ५ शहरी स्वास्थ्य केन्द्रका प्रथम चरणको भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।

ड)संविधान प्रदत्त मौलिक हकका रूपमा रहेको आधारभुत स्वास्थ्य सेवा नगरका सबै वडामा विस्तार भएको छ। सुरक्षित मातृत्व अन्तरगत सबै स्वास्थ्य

संस्थाहरुबाट सुरक्षित प्रसुती सेवा सञ्चालन भएको छ। सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा न्यूनतम औषधी उपकरणको व्यवस्था गरिएको छ।

ढ) नगरपालिकाको आफ्नै सुरक्षा संयन्त्र निर्माणका लागि "नगर प्रहरी सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६," सामाजिक सुरक्षा तर्फ "अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचयत्र वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६, जलस्रोत नियमावली २०७६ र नगर क्षेत्रमा सञ्चालन हुने अटो रिक्साहरुको व्यवस्थापन गर्न "अटो तथा ई-रिक्सा सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६" छैठौं नगरसभाबाट अनुमोदन गरी जारी गरिएको छ।

ण) सूचना प्रविधिको उपयोग गरी नगरपालिकाको लेखालाई (SUTRA) सुत्र प्रणालीमा, पञ्जीकरण, सामाजिक सुरक्षा, रोजगार सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य सूचना प्रणाली, शिक्षा सूचना प्रणाली, नियमित वेभसाइट, सामाजिक पेज, इमेल सञ्चालन गरिएको छ। डिजिटल बडीमालिका अभियान अन्तरगत ९ वटै वडामा इन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याईएको छ। वडा कार्यालयहरुबाटै व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्य भइरहेको छ। हाल सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत भिडियो कन्फ्रेन्स, जुम मिटिङ्ग, कोभिड - १९ को एकिकृत सूचना सम्प्रेषण गरिएको छ।

त) बाल श्रम, बाल संरक्षण, लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन एवं अभिमूखीकरण सञ्चालन गरिएको छ। सबै विद्यालयहरुमा सुझाव पेटीकाहरु स्थापना गरी प्राप्त सुझाव तथा गुनासोको सुनुवाइ गर्ने गरिएको छ। हिंसाका घटनाहरु संकलन, भण्डारण र सम्प्रेषणमा संवेदनशीलता आएको छ। चालु आ.व.मा वडा नं ९ लाई छाउपडी गोठमुक्त वडा घोषणा गरिएको छ। यससँगै वडा नं ३, ४, ५ र ६ गरी ५ वटा वडा छाउपडी गोठमुक्त भएका छन्।

थ) नगर स्तरिय युवा सञ्जाल मार्फत गुनासो सुनुवाइको लागि टोल फ्रि नं १६६०९७५४००१ जडान गरी नगरवासीका गुनासा सुन्ने कामको थालनी

- भएको छ। बडीमालिका युवा सूचना केन्द्र मार्फत नगरपालिकाबाट प्रकाशित हुने सबै सूचना प्रशारण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- द) यसै आ.व.मा नगरका सबै वडामा वडा सचिव र प्राविधिक कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गरी सबै वडाबाट सेवा प्रवाह हुने व्यवस्था गरिएको छ।
- ध) उज्यालो बडीमालिका अभियान अन्तरगत चालु आ.व.मा खुलामञ्चदेखि सुरु हुने गरी १७ वटा सडकवती जडानका लागि सिलबन्दी दरभाउ पत्र स्वीकृत भई निर्माण कार्य प्रारम्भ भएको छ।
- न) व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा तर्फ ८३० जनाको जन्मदर्ता, ७९ जनाको मृत्युदर्ता, ३२ जोडीको विवाह दर्ता र १ परिवारको बसाइसराइ दर्ता गरिएको छ। नगरपालिकाबाट जेष्ठ नागरिक(अन्य) ३६४ जना, दलित जेष्ठ नागरिक २८२ जना, एकल महिला २ जना, विधवा ३७६ जना, पूर्ण अपाङ्ग २१ जना, अति अशक्त अपाङ्ग ३३ जना, बाल पोषण भत्ता १५१४ जना, जेष्ठ नागरिक उपचार खर्च ५१३ जना र ३५ दिन भित्र जन्म दर्ता गर्ने २१ जना गरी २७५० जना लाभग्राहिहरुलाई पहिलो किस्ता र दोस्रो किस्ता वापतको सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गरिएकोछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा अवलम्बन गरिने क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु। सिङगो विश्व कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट प्रभावित भई रहेको वर्तमान अवस्थामा चालु आ.व.का केही नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ भने यस महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार गर्ने सन्दर्भमा थप केही नयाँ नीतिहरु अवलम्बन गरिने छ ।

क) आर्थिक विकास तर्फ:

१. करिव १० प्रतिशत नगरवासीको प्रमुख पेशाको रूपमा रहेको कृषिको व्यवसायीकरण र आधुनीकिकरण गरी गरिवी न्यूनिकरण गर्न कृषि र पशु विकास क्षेत्रका कार्यक्रमलाई थप परिमार्जन र परिस्कृत गरिनेछ ।
२. कोरोना भाइरसको महामारीबाट कृषि क्षेत्रमा पर्ने नकारात्मक प्रभाव न्यूनिकरणका लागि अल्पकालिन, मध्यकालिन र दिर्घकालिन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । कृषि क्षेत्रमा रहेको जोखिम न्यूनिकरण गर्दै विपन्न समुदाय वर्ग लक्षित (दलित, मुक्त हलिया, एकल महिला, द्वन्द पिडीत आदी) आय आर्जनका कार्यक्रम मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धी गर्नका लागि प्राविधिक सहायता सहित सिचाँई, उन्नत विउ र मलको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।
३. बडीमालिका नगरपालिकामा शुन्य बाँझो जग्गा अभियानलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न न्यूनतम २ रोपनी बाँझो जग्गामा खेती गर्ने किसानलाई उपयुक्त प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४. सामुदायिक तथा कवुलियती वन क्षेत्रमा सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा उत्पादन कृष्याकलापहरू जस्तै मेलमा नास्पाती र दाँते ओखर कलमी, अम्रिसो खेती, अलैची खेती जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
५. कृषकसँग नगर प्रमुख कार्यक्रम अन्तरगत स्थान विशेषको सम्भाव्यताको आधारमा विस्तार गरिएको पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिइने छ । एक वडा एक नमूना उत्पादन केन्द्रलाई थप व्यवस्थित एवं परिस्कृत गरिनेछ ।
६. उत्पादन कार्यक्रममा संलग्न कृषकलाई न्यूनतम ५ रोपनी भन्दा बढी क्षेत्रफलमा व्यवसायिक तरकारी खेती गरे वापत उत्पादनको मुल्याङ्कन गरी सोही अनुसार प्रोत्साहन अनुदानको कार्यविधि बनाइ लागु गरिनेछ । बडीमालिका कृषक प्रोत्साहन कोष स्थापना गरी न्यूनतम ५ रोपनी

जगगामा व्यवसायीक खेती गर्ने किसानलाई बडीमालिका कृषि पुरस्कारबाट सम्मानित गरिनेछ।

७. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका र कोरोना महामारीबाट प्रभावित युवा तथा कृषि विषय अध्ययन गरेका प्राविधिकहरुलाई कृषि उत्पादन कार्यमा सहभागी हुन सहूलियत कर्जाको व्यवस्थाका लागि बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रसँग समन्वय गरिनेछ। सबै वडामा कृषि प्राविधिकको सुनिश्चितता गर्दै नमूना कृषि प्रदर्शन प्लटमा कृषकलाई प्लटमै तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ। सामुहिक व्यापार व्यवसाय गर्नेहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
८. कृषि क्षेत्रको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्दै सिँचाईको सुविधा नभएका र विस्तार हुने क्षेत्रको पहिचान गरी संघीय र प्रदेश सरकारसंगको समन्वयमा सिचाईको व्यवस्था गरिनेछ।
९. परम्परागत र निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गरी आधुनिक कृषि प्रणालीको विकास गर्न सामुहिक खेती पद्धतीलाई पाइलट प्रोजेक्टको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। व्यवसायीक कृषकहरुको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास गर्नका लागि वडा तहमा र नगर स्तरमा कृषि मेला प्रदर्शनी, एवं बजारीकरण गरिनेछ।
१०. पशु पालनलाई जनताका आधारभुत आवश्यकता पुरा गर्ने माध्यमका रूपमा विकास गर्नुका साथै व्यवसायीकरण तर्फ उन्मुख गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। समय समयमा निःशुल्क भ्याक्सिन, घाँसे विउ वितरण, भेटेरिनरी अस्पताल तथा विज्ञ केन्द्रसँग समन्वय गरी निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ। अण्डा, दुध, मासु र माछामा आत्मनिर्भर हुन उपयुक्त कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। एकल महिला, दलित, मुक्त हलिया, जनजाती तथा पिछडिएको वर्ग लक्षित बाख्रा पालन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

११. कार्यक्रमहरूमा दोहोरोपना नहोस् भन्नका लागि कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र लगायत अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसँगको समन्वयमा एकद्वार प्रणालीबाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने कृषकको आफ्नै कृषि बजार निर्माण गर्नका लागि मार्तडी बजारको उपर्युक्त स्थानमा कृषि हाटबजारको स्थापना गरिनेछ। कृषी उपजको मुल्य निर्धारण गरी ढुवानीमा अनुदानको व्यवस्था गराइनेछ।
१२. हल्दी खुर्सानी - नगर बाहिरको नखाने अभियान अन्तरगत उत्पादित हल्दी खुर्सानीको प्याकेजिङ्ग र प्रमोटीङ्ग कार्यक्रमलाई यस आ.व.मा समेत निरन्तरता दिइनेछ।
१३. शिक्षित बेरोजगारलाई रुची र योग्यता अनुसार स्वरोजगारमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि रोजगार सेवा केन्द्रलाई रोजगार सूचना केन्द्रका रूपमा समेत विकास गरिने, कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा काम गर्न इच्छुक सुचिकृत बेरोजगारलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ। काममा आधारित राहतलाई जोड दिइनेछ। सुचिकृत बेरोजगारहरूलाई व्यवसायिक बनाउन लगानीका लागि घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति लगायतका अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूसँग समन्वय गरी उद्यमशीलता वृद्धी गरिनेछ।
१४. कोभिड -१९ बाट विस्थापित भई भारत लगायतका विभिन्न देशबाट फर्कि आएका बेरोजगारहरूको लगत संकलन गरी रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत गरिनेछ। बेरोजगारलाई थप स्वाबलम्बी बनाउनका लागि नगरपालिका तथा विभिन्न संघ संस्थाबाट दिइने सिपमुलक तालिममा सुचिकृत बेरोजगारलाई विशेष प्राथमिकता

दिइनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा मेयरसँग रोजगार कार्यक्रम जोडी रोजगारका थप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१५. पाडा हुर्काउने भैसी पालक किसानलाई कम्तिमा १० वटा भैसी पालन गरेमा निःशुल्क पशु विमा गराइदिने व्यवस्था मिलाइनेछ । थारा भैसी विक्रि कार्यलाई नियमन गरी भैसीलाई सुत्केरी स्याहार भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । आवश्यक जनशक्ति तथा पूर्वाधारको विकास गरी तीनवडाको केन्द्रमा पशु तथा कृषि सेवा केन्द्रहरू (मार्तडी, जुगाडा र बुढीगंगा) सञ्चालन गरिनेछ । साविकमा निर्माण गरिएका डिपिङ्ग ट्याङ्कीको मर्मत गरी सञ्चालन गरिनेछ, भने आवश्यकता अनुसार डिपिङ्ग ट्याङ्कीको निर्माण गरिनेछ ।

१६. वर्ष २०७७ लाई कृषि लगानी वर्षका रूपमा मनाइनेछ, कृषि तथा पशु विकासका क्षेत्रमा विस लाख बढी लगानी गर्ने नीजि क्षेत्र, लगानी कर्तालाई कर छुट, नविकरण निःशुल्क, २ वर्षसम्म करछुट गर्ने लगायतका लगानीमैत्री नीति लिइनेछ भने वनजन्य, कृषिजन्य, पशुजन्य, मासुजन्य र दुग्धजन्य लगायतका स्थानीय उत्पादनमा आधारित उद्योग स्थापनाका लागि लगानीकर्तालाई प्रोत्साहन गरिनेछ । हाल सञ्चालनमा रहेका मासु पसलहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१७. परम्परागत सीप संरक्षण गर्न सम्मान गरे पुर्खाको सीप र मतीको - आधार बन्नेछ आर्थिक समुन्नतीको कार्यक्रम अन्तरगत आरन सुधार तथा छालाजन्य उत्पादन प्रवर्द्धनका कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

१८. नेपाल सरकारको बारीका पाटा र खेतका गरा हराभरा नारा साकार पार्न मना, कोर्ध, बैटुङ्गा, चौराटा, चुथि, खडुका बहुउद्देशीय सिचाई कुलाको विकास गरी सिंचित क्षेत्रमा १० प्रतिशतले बढवा ल्याइने छ ।

१९. पर्यटकिय त्रीकोण झोलुङ्गे पुल र मेलकाँध दहडाँडा रजाली पर्यटकीय पदमार्गको यसै वर्ष निर्माण कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ, भने गन्तव्य बडीमालिका अभियान अन्तरगत नगरपालिकाको प्रवेशद्वार पोखरे र हरणे खोलामा स्वागतद्वार निर्माण गरिनेछ। त्यसैगरी बडीमालिका क्षेत्र, पोखरे कालाजग्रा क्षेत्र र खापर जाल्पादेवी क्षेत्रमा आवश्यक पर्यटकिय पुर्वाधार विकास गर्दै आन्तरिक प्रयर्टन प्रवर्द्धनका लागि अन्तरपालिका भ्रमण कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ। त्यस्तै खप्तड - मार्तडी - रारा पर्यटकीय मार्गमा होटल स्थापनाका लागि प्रोत्साहित गरिने छ ।
२०. नगर क्षेत्रमा रहेका सबै सहकारीहरूको अनलाईन विवरण (COPOMIS) अनिवार्य गरी विवरण अध्यावधी गराउदै सहकारी क्षेत्रलाई लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ। सहकारीसँगको साझेदारीमा कृषि उत्पादन, प्रशोधन एवं बजारिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछन्। एक वडा एक विषयगत सहकारी अनिवार्य गर्ने नीति लिइनेछ।
२१. हरेक नगरवासीका बैङ्कमा खाता : समृद्ध नगर निर्माणमा हाम्रो सहभागिता कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई वित्तीय साक्षरता कार्यक्रमलाई गाँउगाँउ र वस्ती वस्तीसम्म पुर्याइनेछ। सुचिकृत वरोजगारको निःशुल्क खाता सञ्चालनको व्यवस्था गरिनेछ। एक घर एक बैङ्क खाता (महिलालाई विशेष प्राथमिकता) कार्यक्रम संचालन गरी सबैको वित्तीय पहुँच स्थापना गरिनेछ।
२२. उद्योग वाणिज्य संघ र बजार व्यवस्थापन समितिको सहकार्यमा उपभोक्ता हित संरक्षणका लागि बजार अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।

ख) सामाजिक विकास तर्फ :

२३. सामुदायिक विद्यालयको गुणास्तर सुधार गर्न कार्यरत शिक्षकको क्षमता विकासका लागि तालिमको व्यवस्था गर्दै नगर क्षेत्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा खानेपानी र सरसफाइको पूर्ण व्यवस्था गरी सबै विद्यालयलाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख विद्यालयका रूपमा घोषणा गरिने छ।
२४. शैक्षिक सुधारमा म सक्षम छु कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ विद्यार्थी - शिक्षक - अभिभावकलाई क्षमता अभिवृद्धी का साथै निरन्तर अन्तरकृया गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधार गरिनेछ।
२५. "सबैका लागि शिक्षा सधैका लागि शिक्षा" भन्ने नारालाई मूर्तरूप दिन विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। नगर क्षेत्रमा निर्माण गरिने सबै भौतिक संरचना अपाङ्गमैत्री एवं लैङ्गिकमैत्री बनाउन नीतिगत व्यवस्था गरी लागु गरिनेछ।
२६. "आफु जहाँ आफना तहाँ" कार्यक्रमको निरन्तरता स्वरूप सरकारी विद्यालयमा पढाउने जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरूलाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ।
२७. छोरोलाई संस्थागत र छोरीलाई सामुदायिक विद्यालयमा पढाउने प्रचलनका कारण दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको शैक्षिक विभेद अन्त्य गर्न शिक्षामा समानता - सामाजिक रुपान्तरणमा सहजता कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
२८. गत आ.व.को सामुदायिक विद्यालयमा पढेर बाजुरा क्याम्पसबाट स्नातक गर्ने यस नगरपालिकाका विद्यार्थीहरूलाई नगर स्वयमसेवकका रूपमा खटाइने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
२९. संघीय सरकारले वि.सं. २०७६ देखि २०८५ सम्मलाई सार्वजनिक विद्यालय सवलीकरण दशकका रूपमा कार्यान्वयन गर्ने नीति अनुसार

- नगर क्षेत्रका सबै विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछन्। संस्थागत विद्यालयहरूले लगाउदै आएको शुल्क र शैक्षिक गुणस्तर तथा विद्यालय वातावरणका क्षेत्रमा नियमन गरिनेछ।
३०. कोभिड-१९ बाट प्रभावित विद्यार्थीको पठन पाठनलाई परिपूर्तिका लागि सबै विद्यालयमा अतिरिक्त/ विशेष कक्षा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइनेछ। बडीमालिका एकिकृत प्रारम्भिक बाल विकासको लागि एकिकृत नगरस्तरिय बाल विकास योजना तर्जुमा गरी बाल विकास केन्द्र नभएका विद्यालयमा बाल विकास केन्द्रको व्यवस्था गरिनेछ।
३१. अन्तर वडा र अन्तरपालिका खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरी खेलाडीको क्षमता अभिवृद्धि र खेलकुद विकास गरिनेछ।
३२. सत्यवादी माध्यमिक विद्यालयमा आवासीय विद्यालय स्थापना गरी आमा बुवा नभएका गरिव, असहाय बालबालिकालाई सहारा प्रदान गरी उचित शिक्षा प्रदान गरिनेछ।
३३. विद्यालय कर्मचारी, बालविकास शिक्षक र सहयोगी कर्मचारीलाई प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ। त्यस्तै आवश्यकता अनुसार कार्यविधि बनाई शिक्षकको दरबन्दी मिलान गरिनेछ।
३४. "घरघरमा अर्गानिक तरकारी - रोग व्याधी डाँडापारी" अभियानलाई निरन्तरता दिँदै बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरी पोषणयुक्त बडीमालिका नगरपालिका बनाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
३५. खोप, सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण जस्ता जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित आधारभुत सेवा सुविधालाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ। यसका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको प्रभावकारी परिचालन गरी प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।

३६. भारत लगायतका मुलुकहरु र अन्य जिल्लाबाट आउनु भएका व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित तवरले राख्न क्वारेन्टाइनहरुलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ, क्वारेन्टाइनमा रहेका व्यक्तिहरुका लागि योगाभ्यास, मनोस्वास्थ्य एवं मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३७. कोभिड-१९बाट बच्न अवलम्बन गर्नुपर्ने उपायहरु यसको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार सम्बन्धी जनचेतनामूलक सन्देश एवं कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिई कोभिड-१९ को रोकथाम, नियन्त्रण, र उपचारमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य जनशक्तिलाई स्वास्थ्य सुरक्षा सामाग्री (मास्क, पन्जा, सेनिटाइजर, पिपिजी, पिपिई) को अभाव नहुने गरि व्यवस्था मिलाइने छ ।
३८. किशोर किशोरी स्वास्थ्य शिक्षा सचेतनामूलक कार्यक्रममा विभिन्न संघ संस्थाको सहयोग, समन्वय र साझेदारीमा सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३९. बडीमालिका उपचार सहायता कोषको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न कोष रकममा बृद्धी गरिनेछ । स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई संस्थागत गर्दै सबै नगरवासीको स्वास्थ्य वीमा गर्ने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४०. स्वस्थ आमा र स्वस्थ शिशुका लागि गर्भवती आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउदै गर्भवती आमालाई प्रदान गरिने उप-प्रमुखको सुत्क्यारो भाडो कार्यक्रमलाई आगामी आ.व. मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
४१. सबै नगरवासीको नियमित स्वास्थ्य जाँच कार्डको व्यवस्था गरी नियमित स्वास्थ्य जाँच गराउनेका लागि विशेष पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
४२. नगरपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट नियमित HMIS 2 अपडेटका लागि आवश्यक पुर्वाधारको व्यवस्था गरिनेछ ।

४३. कोभिड-१९ र अन्य प्रकोपको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि सबै वडामा आवश्यक प्रबन्ध मिलाइने छ। साविकका गाविस केन्द्रमा रहेका ३ वटा स्वास्थ्य चौकीलाई कोरोना उपचार केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ। त्यसैगरी उक्त स्वास्थ्य चौकीमा प्रयोगशाला स्थापनाका लागि आवश्यक जनशक्ति र उपकरणको प्रबन्ध गरिनेछ। जुगाडा स्वास्थ्य चौकीमा खोप सुरक्षाका लागि कोल्डचेन स्थापनाका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ।
४४. महिनामा १ पटक सबै विद्यार्थीको अनिवार्य स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ। त्यसैगरी विद्यालय स्तरमा योग शिक्षापरम्परागत उपचार पद्धती पञ्चकर्म र आयुर्वेद शिक्षालाई विस्तार गर्दै लगिने छ।
४५. औषधी तथा मदीराजन्य शिसाहरुको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कानून तर्जुमा गरी नीजि क्षेत्रको सहकार्यमा शिशाजन्य फोहरको व्यवस्थापन गरिनेछ। विकास साझेदारसँगको साझेदारीमा सबै विद्यालयमा खानेपानी र सरसफाई सुनिश्चितता गरिनेछ।
४६. मौलिकता हाम्रो शान - संस्कृती परम्परा हाम्रा पहिचान अभियान अन्तरगत संस्कृति पहिचान, प्रवर्द्धन र विकासको नीति लिइनेछ। बौद्ध धर्मको संरक्षणार्थ "हाम्रा बुद्ध-चित्त शुद्ध" कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउदै भोटे जनजातीको गन्तव्य स्थल बनाउनका लागि नेपाल भोटे जनजाती महासंघसंगको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
४७. बडीमालिका बहुउद्देश्यीय कभर्ड हल निर्माणका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ।
४८. नगर स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरुलाई अझ सशक्त बनाउन हरेक शुक्रवार अनिवार्य विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ।

४९. युवाहरूको प्रतिभा पहिचान, परिचालन र प्रवर्द्धन गर्न सिर्जनात्मक गतिविधी सञ्चालन गरिनेछन् । विभिन्न मेला, महोत्सव प्रदर्शनीमा क्षमता प्रदर्शनीको व्यवस्था गरिने छ ।
५०. आर्थिक सामाजिक विकासलाई प्राथमिकता दिने गरी "महिलासँग उप-प्रमुख कार्यक्रम" अन्तरगत महिलाहरूलाई उद्यमशील बनाउदै वडास्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गरि लैङ्गिक हिंसामुक्त नगर घोषणाका लागि विभिन्न नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ ।
५१. विपन्न महिला तथा एकल महिलाका लागि व्यवसायिक तथा स्वरोजगारमूलक कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
५२. कोभिड-१९ को प्रभाव रहँदा सम्म आर्थिक रूपले अति विपन्न, विपन्न, श्रमिक, मजदुरहरूका लागि श्रम मुलक आयोजना छनोट गरी रोजगारी प्रदान गरिनेछ । त्यसैगरी अति विपन्न, विपन्न, असहाय, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती आदिका लागि राहतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
५३. महिला समुहको संस्थागत विकास गरिनेछ भने महिलाहरूको कामको बोझ घटाउने खालका कार्यक्रमहरू लागु गरिनेछन् । त्यसैगरी सम्पतिमा महिलाको स्वामित्व बढाउनका लागि सम्पतिमा दम्पतीको समान हक अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
५४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको हक हितको संरक्षण गर्ने, उनीहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउने खालका लक्षित कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
५५. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाहरू एकै ठाँउबाट प्राप्त हुने गरी भुईतल्लामा "एकिकृत सेवा केन्द्र सञ्चालन" गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ । सेवाग्राही तथा सेवा प्रदायक आमाहरूका लागि कार्यस्थलमा

- स्तनपान कक्षको स्थापना गरिने छ। महिला समुह/ समितिको क्षमता विकास गरी समाजिक रूपान्तरणमा योगदान पुऱ्याउन प्रोत्साहित गरिनेछ।
५६. जेष्ठ नागरिकहरुबाट अनुभव आदान प्रदान तथा अन्तरपुस्ता सीपज्ञान हस्तान्तरण अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
५७. बडीमालिका बाल संरक्षण कोषको स्थापना गरी असहाय तथा अनाथ बालबालिकाका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
५८. युवा शक्तिलाई वर्तमानको साझेदार भविष्यको आधार : अभियान सञ्चालन गरी युवाहरुको सीप विकास र क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका र शैक्षिक बेरोजगारीलाई न्यूनिकरणका लागि अनुभव, रुची, योग्यता र क्षमता अनुसारका सीप प्रदान गरी युवा उद्यमशीलताको विकास गरिनेछ।
५९. सबै वडामा रहेका टोल विकास समितिलाई संस्थागत गरी योजना निर्माण लगायत सरसफाई स्वच्छता उन्मुख नगरपालिका बनाइने छ। कालो प्लास्टिक पूर्ण प्रतिवन्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै प्लास्टिकको विकल्पका रूपमा कागज तथा अन्य वैकल्पिक झोलाको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
६०. पालिका स्तरिय वास प्लान (wash plan) तर्जुमा योजना पानी सुरक्षा लागु गरी नगरवासीलाई मुलुदेखि मुखसम्म स्वच्छ पानी को व्यवस्था सुनिश्चितता गरिनेछ। नगर क्षेत्रका जलाधार क्षेत्र सिमसार क्षेत्रको पहिचान गरी संरक्षणको नीति लिइनेछ।
६१. फोहर वर्गिकरण गर्न मिल्ने गरी फोहर संकलन डस्वीनको व्यवस्था गरी उक्त फोहोर व्यवस्थापनका लागि डम्पिङ्ग साइडको वर्तमान अवस्थामा

सुधार एवं व्यवस्थित गरिनेछ। सरसफाई कार्यक्रमको दीगोपनाका लागि सरसफाई सहायता कोषको स्थापना गरी व्यवस्थित परिचालन गरिनेछ।

सभा अध्यक्षज्यू,

ग) पूर्वाधार विकास तर्फ :

६२. बडीमालिका चक्रपथ निर्माण अभियान अन्तरगत विभिन्न ठाँउबाट निर्माण र चालु आ.व.का क्रमागत योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ।
६३. बाह्रै महिना सडक तथा गोरेटो सुचारु गर्नाका लागि वडा मै मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरिने छ। नियमित रूपमा सबै सडक मर्मतका लागि सम्भारकर्ता (RMG)को व्यवस्था गरिने छ। पालिका क्षेत्रमा वर्षायाममा समेत नियमित यातायात सुचारु गर्नाका लागि ठूलीसाँगु, भौनेरा, बाउली, अनाई, नाउलेगाड, चुथीखोला र ठूलीगाड (मार्तडी स्वास्थ्य चौकी चुथी जोड्ने) पक्कीपुल निर्माणका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ।
६४. पूर्वाधार निर्माण गर्नका लागि पूँजीगत बजेटबाट २% र नगरस्तरीय योजनाकाका लागि २% बजेट मर्मतसम्भार कोषमा बिनियोजित गरिनेछ।
६५. हाल सञ्चालनमा रहेका झोलुङ्गेपुलहरूको संरक्षण गरी नयाँ झोलुङ्गेपुलहरू आवश्यकता र सम्भाव्यताका आधारमा क्रमशः निर्माण गरिनेछन, भने पुल मर्मत सम्भारकर्ताको व्यवस्था गरी तालिम तथा औजार उपकरणको उचित व्यवस्था गरिनेछ। त्रिकोण झोलुङ्गेपुल (पर्यटकीय पुल) यसै आ.व. मा सम्पन्न गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ। सहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड २०७२ र राष्ट्रीय भवन संहिता तथा मापदण्ड को पालना गर्ने नीति लिईनेछ र घर जग्गा अभिलेखीकरणलाई अनिवार्य गरिनेछ।

६६. मार्तडी बजार क्षेत्रलाई व्यवस्थित शहरका रूपमा विकास गर्नका लागि भवन अभिलेखीकरण र घरजग्गा नक्सापासलाई अनिवार्य गरिनेछ। हाट बजार क्षेत्रमा जस्तापाताका टहरा खोकाहरूमा सटर राखी व्यवस्थित बजार निर्माणको नीति लिइनेछ।
६७. वैकल्पिक उर्जाको रूपमा सौर्य उर्जा, जैविक उर्जा आदीको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरी दाउराको प्रयोग क्रमशः न्यून गर्ने नीति मिलाइनेछ।
६८. हरेक वडामा साँस्कृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान गरी एक वडा एक अवलोकन केन्द्र निर्माणका लागि अध्ययन गरी आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्ने नीति लिइनेछ।
६९. नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण अन्तिम चरणमा रहेकोमा आगामी आ.व. वाट वडा कार्यालयका प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ। सबै वडा कार्यालयको केन्द्रसम्म सडक पहुँच पुऱ्याउने अभियानलाई निरन्तरता दिई वडा नं ५ र ६ मा आगामी आ.व. भित्रै सडक पहुँच पुऱ्याउन पहल गरिनेछ। वडाका उपयुक्त स्थानमा चिल्ड्रेन पार्क, नाचनथली निर्माणका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गरिनेछ।
७०. क्लिन एण्ड ग्रीन बडीमालिका अभियान अन्तरगत साँफे-मार्तडी-कोल्टी सडक र मार्तडी थामलेक सडक पेटीमा अमिस्रो, बाँस, निगालो रोपण अभियान सहित वृक्षारोपण गरी सामुदायिक वनसंग सहकार्य गरी दीगो हरित सडक पेटी निर्माण गरिनेछ। बाढी पहिरो लगायतका जोखीमपूर्ण क्षेत्रमा वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
७१. नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित सडक लगायतका पूर्वाधार निर्माणमा डि.पि.आर., आई.आई.ई. र वायोइन्जिनियरिङ्ग (DPR, IEE र BIO Engineering) गरिनेछ। त्यसैगरी सबै योजनाहरूको अनिवार्य रूपमा अन्य क्षेत्रमा पर्ने प्रभाव मुल्याङ्कन गरी योजना सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ। डिभिजन वन कार्यालय लगायतका सरोकारवालासँको सहकार्यमा कृषि वन कार्यक्रममा

जडीबुटी खेतीलाई प्रोत्साहित गर्दै जडीबुटी प्रशोधन उद्योगको आधार तयार गरिनेछ ।

घ) वन वातारण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ :-

७२. नगर स्तरिय जोखिम नक्साङ्कनबाट पहिचान भएका क्षेत्रहरुमा बाढी तथा पहिरोजन्य प्रकोप न्यूनीकरणका लागि विपद व्यवस्थापनमैत्री नीति तय गरी नगर क्षेत्रभित्र हुने बाढी, पहिरो, आगलागी, भूकम्प, असिना, सुक्खाखडेरी जस्ता प्राकृतिक विपद् र अन्य कृतिम विपद्बाट उद्धार गरी तुरुन्त राहत प्रदान गर्न वडा तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, नेपाली सेना, यूनिसेफ तथा गैर सरकारी संस्थासंग समन्वय गरिनेछ ।
७३. हरेक वडामा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि पूर्व तयारी प्रतिकार्यका लागि उद्धार दल गठन गरी आवश्यक उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।
७४. नगरपालिकाका सबै सामुदायिक वनहरुलाई वार्षिक योजना कार्यक्रम स्वीकृत गराई सोही अनुसार गर्ने गराउने गरी वडा कार्यालयबाट प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था मिलाइने छ । सबै सामुदायिक वनले वन क्षेत्रमा सामुदायिक नर्सरीको स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
७५. सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थासँग सहकार्य गरी जलाधार क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रम संभाव्यता अध्ययन र आवश्यक नीति तर्जुमा गरिने छ । खारगाड, सेरी ठाँटीकाँध, भेरी कमरेज, खडीगाड, बाउलीगाड सल्लीडाँडा जिल्लि, सिराडी, रिला, सेता पहिरा, मैमातोला लगायतका बढी प्रभावित क्षेत्रमा तटबन्धनका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ ।
७६. नगरपालिका भित्र पाइने जडिबुटीको पहिचान र संरक्षणका लागि जडीबुटी पार्कको स्थापना गरी पर्यापर्यटन प्रवृद्धनको नीति लिई सरोकारवालासंग साझेदारी गरिनेछ ।

ड) संस्थागत विकास तथा शुसाशन तर्फ :-

७७. जनताको शासन जनमैत्री प्रशासन कार्यक्रम अन्तरगत सेवाग्राहीप्रति उत्तरदायी सेवा प्रवाहको वातावरण तयार गरिनेछ।
७८. न्यायिक समितिको संस्थागत विकास गरी नागरिकलाई न्यायमा सहज पहुँच विस्तार गर्न सबै वडामा मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ, प्रत्येक वडामा मेलमिलापकर्ता रहने गरी तालिमको प्रवन्ध गरिनेछ।
७९. इ-बडीमालिका अभियान अन्तरगत बडिमालिका नगर क्षेत्रभित्रका सबै वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयमा यसै आ.व.मा इन्टरनेट सेवा विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
८०. नगरपालिकाले आफ्ना गतिविधिहरूलाई विभिन्न माध्यमबाट सहज र सर्वसुलभ रूपमा प्राप्त गर्न सक्ने तथा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। सबै वडामा पञ्जिकरणका कामहरूलाई व्यवस्थित गर्न कर्मचारीको क्षमता विकास गरिने छ।
८१. राजश्व सुधार योजना अनुसार आन्तरिक आयमा बृद्धि गर्न करका दर भन्दा दायरा फराकिलो बनाइने छ। नगरवासीले कर तिरेको महशुस नहुने गरी कर तिर्ने वातावरण तयार गरिनेछ भने राजश्व उपशाखालाई थप सुदृढ र व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
८२. मौलिकता हाम्रो शान संस्कृती परम्परा हाम्रा पहिचान अभियानलाई - निरन्तरता दिई नगरपालिकाको उपयुक्त स्थानमा साँस्कृतिक संग्रहलायको स्थापना गरिनेछ।

अन्त्यमा, "समृद्ध नगर-खुसी नगरवासी"को लक्ष्य निर्माणको महान अभियानमा योगदान पुर्याउनु हुने संघीय सरकारका माननीयज्यू, प्रदेश सभाका मन्त्रीज्यू तथा माननीयज्यूहरू, संविधान सभाका सदस्य तथा पूर्वमन्त्री एवं माननीयज्यूहरू, सम्पूर्ण

राजनीतिक दलका नेता तथा कार्यकर्ता, नीजि तथा सहकारी क्षेत्र लगायत हरेक क्षेत्रबाट महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहने कर्मचारी, शिक्षक, श्रमिकवर्ग, नागरिक समाज, सञ्चार जगत लगायत समस्त नगरवासी आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद तथा आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु।

"कोरोनाबाट - आफु पनि बाँचौं : अरुलाई पनि बचाऔं"

जय बडीमालिका।

पदम बडुवाल
नगर प्रमुख